

MSP

BAROMETAR

Metaloprerađivački sektor

Udruženje za razvoj NERDA
Oktobar 2015.

SADRŽAJ

Definicija	2
Primjena	2
Korisnost	3
Metoda rada	3
Podaci dobijeni kroz anketu sa poduzetnicima	5
Statistički podaci koji se odnose na SI BiH	14
Uporedna analiza SI BiH / BiH	19
Nauspješnije kompanije u BiH	22
Najuspješnije kompanije u SI BiH	23

U okviru projekta CREDO, Udruženje za razvoj NERDA je 2009. godine pokrenulo aktivnost uspostave poslovnog Barometra za područje regije koju pokriva.

Želja nam je bila da kroz uvođenje popularne metode za ocjenu poslovnog okruženja pružimo kvalitetan i vjerodostojan prikaz poslovnog okruženja u regiji, posmatran kroz prizmu samih privrednika.

Ovaj način procjene poslovnog okruženja pruža obilje korisnih informacija svim onim pojedincima, organizacijama i institucijama koji se bave problematikom ekonomskog razvoja.

Također, budući da je metoda usklađena sa svjetskom praksom praćenja ekonomskih kretanja i procjene poslovnog okruženja, ovaj dokument može predstavljati i koristan izvor informacija za sve one zainteresovane strane iz inostranstva koje imaju ili planiraju ostvariti poslovne kontakte u sjeveroistočnoj BiH.

Da bismo korisnicima ove publikacije pružili što kvalitetniji uvid u stanje razmatranih industrijskih sektora odlučili smo se za kombinaciju podataka iz više izvora, pritom razvrstanih na više različitih načina.

U tom smislu, dokument je sadržan iz 4 dijela:

1. stavovi ispitanika, prikupljeni kroz razgovore/ankete;
2. stanje u SI BiH po određenim ekonomskim parametrima (sa prikazima stanja po administrativnim jedinicama),
3. uporedni prikaz stanja u SI BiH sa stanjem na nivou BiH
4. najuspješnije kompanije u razmatranim sektorima/podsektorima.

Obilje informacija će, nadamo se, zainteresovanim čitaocima pružiti osnovu za kvalitetnije sagledavanje stanja u razmatranim sektorima.

Autori publikacije se ovom prilikom nisu upuštali u detaljnije komentarisanje prikazanih parametara, ostavljajući čitaocima da donesu svoje stavove i zaključke na osnovu prikazanih informacija.

Definicija

Barometar je suvremeno koncipirana metoda istraživanja tržišta koji služi za procjenu, ispitivanje i određivanje stavova, mišljenja i vrijednosti definirane grupe ispitanika

Primjena

- Istraživanje **trendova na tržištu**
- Istraživanje **trendova unutar preduzeća**
- **Interna** (stavovi zaposlenih, saradnja među odjelima, razvoj kompetencija, profesionalna orijentacija itd.)

- **Eksterna** (stavovi i potrebe i navike kupaca, tržišna pozicija i svijest o proizvodu, istraživanje tržišta pred lansiranje novog proizvoda, mjerenje zadovoljstva kupaca)

Korisnost

Permanentnim tržišnim istraživanjima, eksternim ili internim, korisnik Barometra ostvaruje brojne koristi od kojih ističemo:

- ostvarivanje komunikacije s klijentom u cilju poboljšavanja proizvoda i izgrađivanje lojalnosti
- ostvarivanje komunikacije sa zaposlenima u cilju poticanja timskog rada i poboljšavanja učinkovitosti organizacije
- povratna informacija o mišljenju i zadovoljstvu potrošača, o imidžu brenda ili kompanije, o učinku promotivnih aktivnosti, o trendovima, o konkurenciji
- pristup rezultatima u realnom vremenu i mogućnost brze reakcije i prilagodbe zahtjevima potrošača
- upoznavanje javnosti / kupaca / zaposlenika s novostima u ponudi / poslovanju preduzeća
- identifikacija segmenata poslovanja u kojima je nužno uvesti promjene
- upravljanje i donošenje odluka na osnovu točnih informacija (činjenica)
- potpunu kontrolu istraživanja – pouzdavanje u rezultate

Metoda rada

- **Kreiranje upitnika**

Upitnik obrađuje mišljenja ispitanika o segmentu prodaje, zaliha, uposlenih, iskorištenju instaliranih kapaciteta, identifikaciji prepreka za razvoj kao i procjenama rezultata poslovanja u proteklom periodu kao i očekivanja o istim u narednom periodu.

- **Formiranje liste MSP**

Analizom baze podataka MSP-a, kreiranom za potrebe projekta CREDO, selektirana su preduzeća koja će biti uvrštena u proces istraživanja i procjene poslovnog okruženja na nivou regije SI BiH.

- **Fokus na izabrane industrijske sektore**

U procesu formiranja liste MSP koji će biti uključeni u ovu aktivnost fokus je bio na MSP koji pripadaju metaloprerađivačkom sektoru.

- **Distribucija i prikupljanje upitnika**

Predstavnicima NERDA-e su posjetili sve MSP koji se nalaze na listi, prezentirali proces i korisnost provedene metode Barometra te prikupili popunjene upitnike.

- **Analiza podataka**

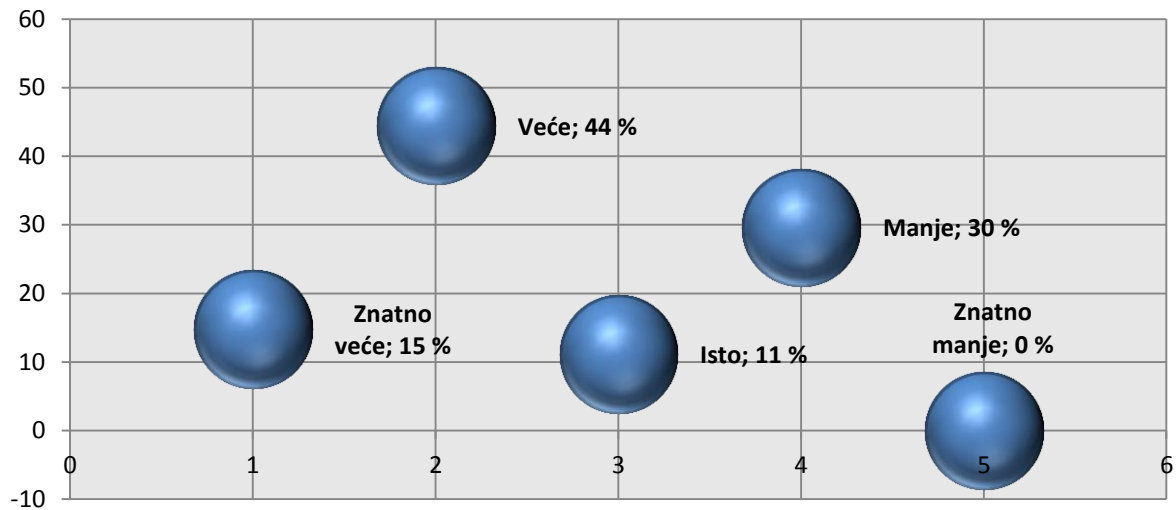
Odjel za podršku i promociju poduzetništva, organizaciona jedinica NERDA-e, je izvršio analizu dobijenih rezultata te pripremio ovo izdanje MSP Barometra

- **Statistički podaci**

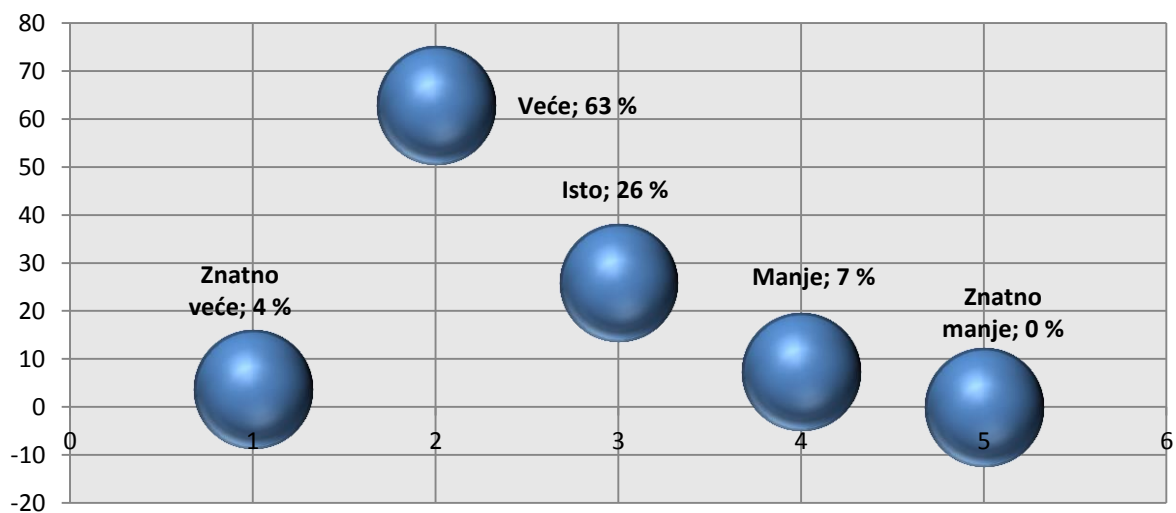
Da bi se omogućio sveobuhvatan uvid u problematiku kojom se bavimo, smatrali smo da je potrebno podatke dobijene od predstavnika kompanija obogatiti sa zvaničnim statističkim podacima, kako za SI BiH tako i za područje cijele Bosne i Hercegovine izuzev područja Brčko distrikta, za koje nismo uspjeli obezbjediti podatke.

Podaci dobijeni kroz anketu sa poduzetnicima

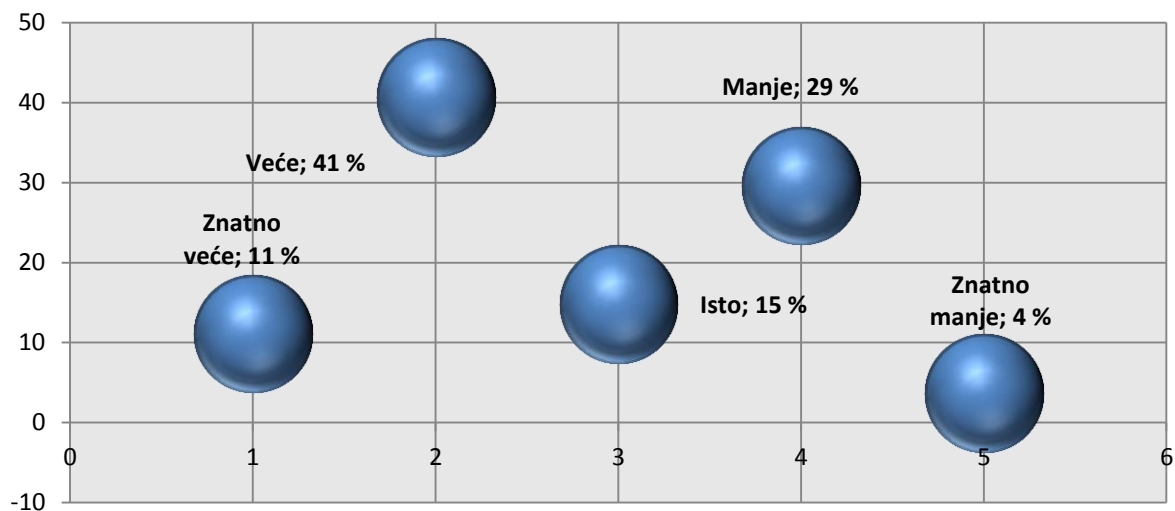
Ukupni finansijski rezultati 2014. u odnosu na 2013.

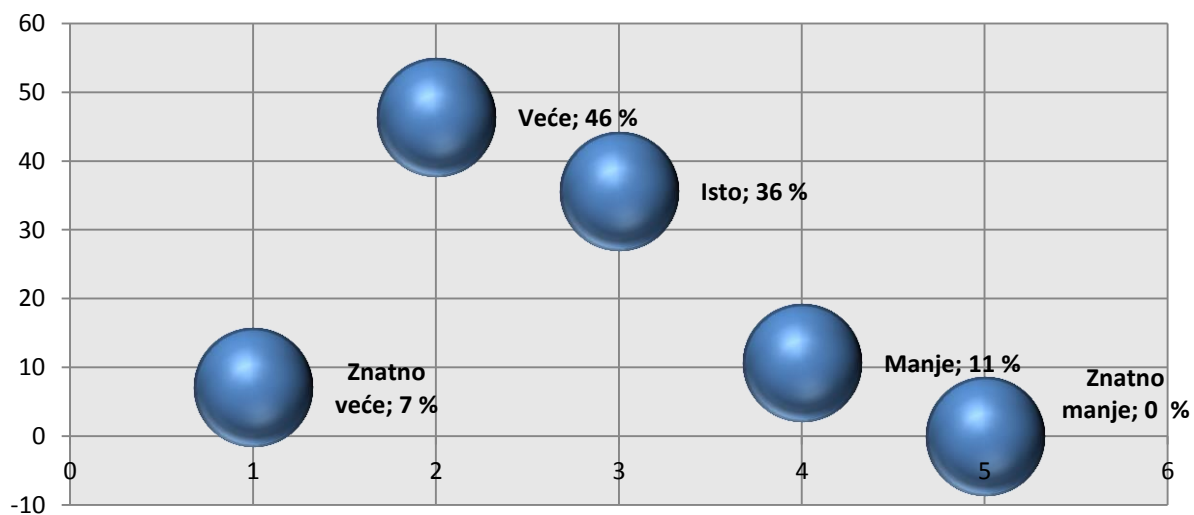
Ukupni finansijski rezultati 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

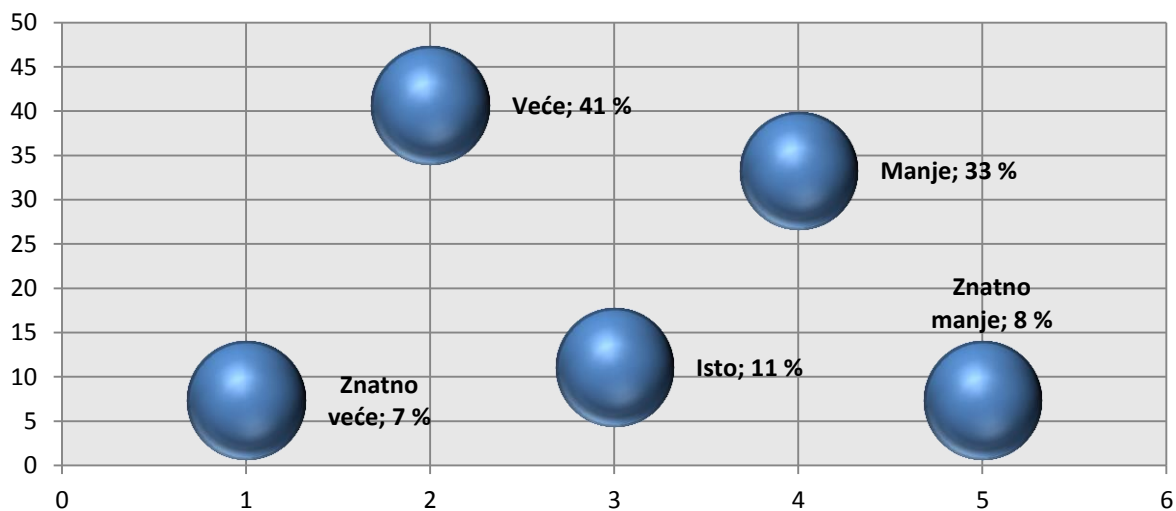
Rezultati ostvareni na domaćem tržištu 2014. u odnosu na 2013.

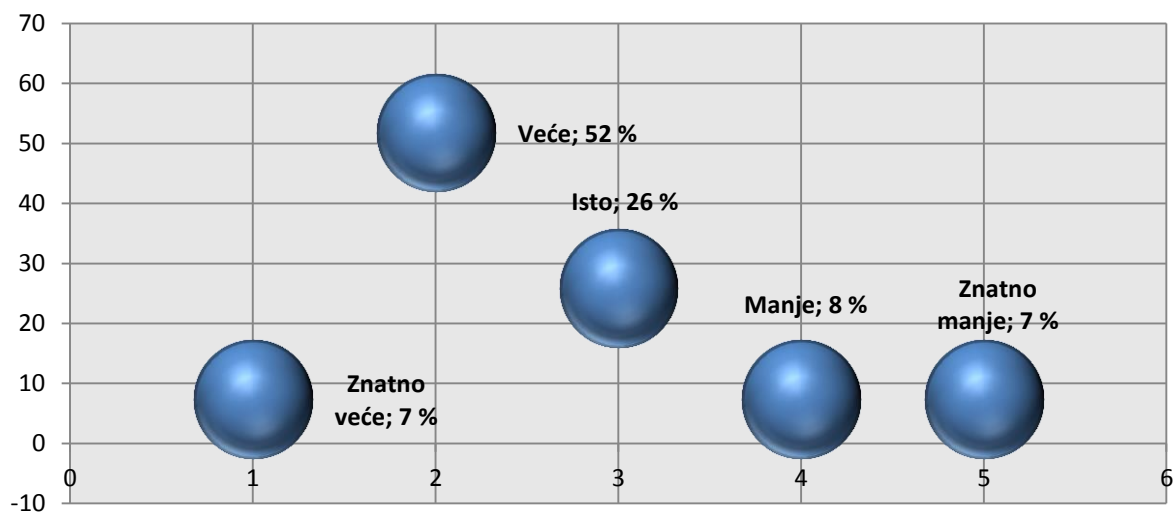
Rezultati ostvareni na domaćem tržištu 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

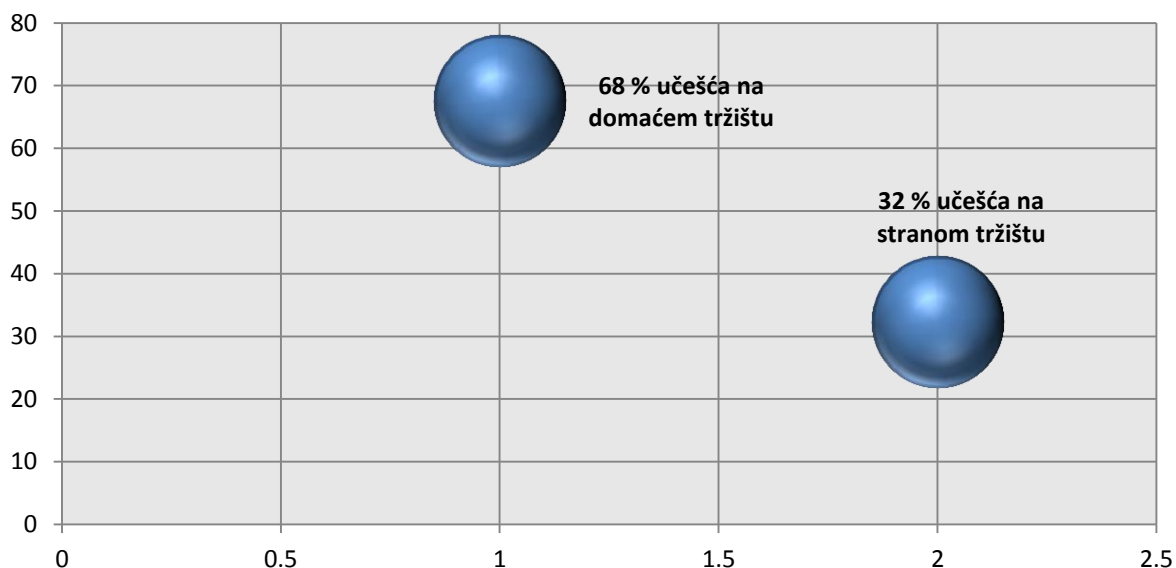
Rezultati ostvareni na inostranom tržištu 2014. u odnosu na 2013.

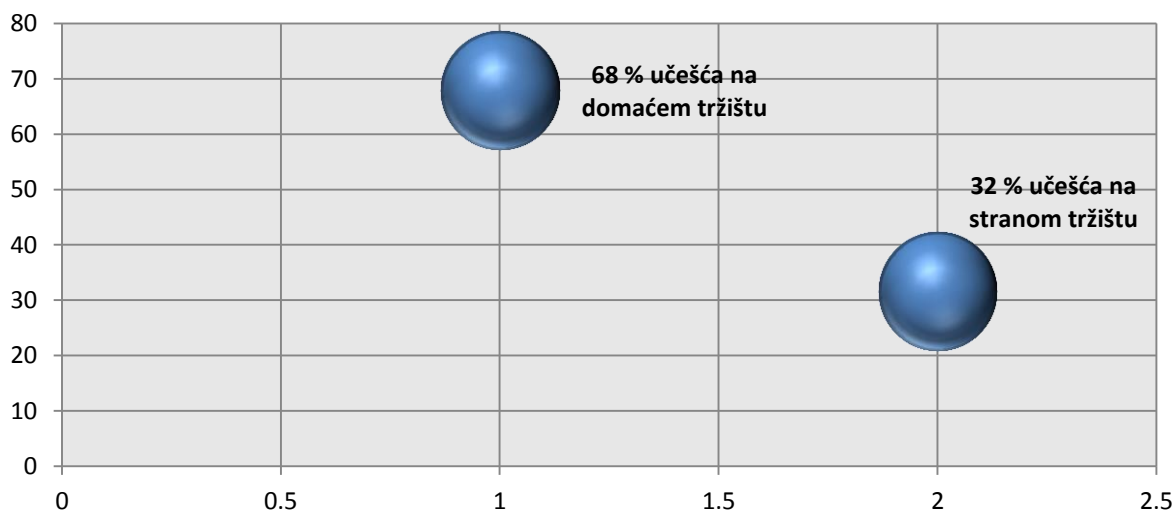
Rezultati ostvareni na inostranom tržištu 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

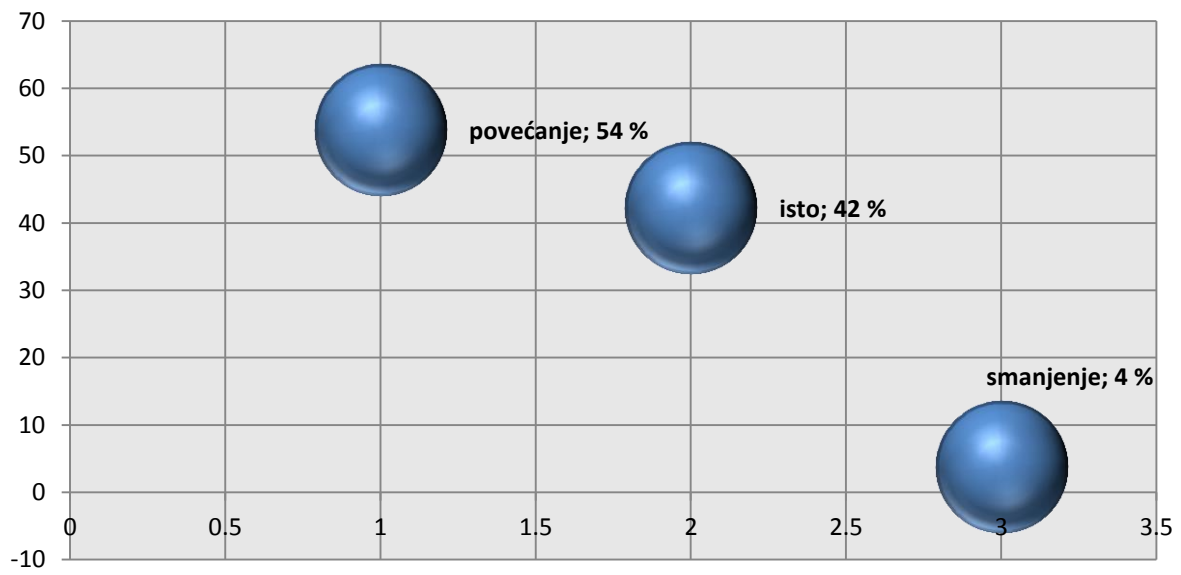
Ukupna prodaja 2014. u odnosu na 2013.

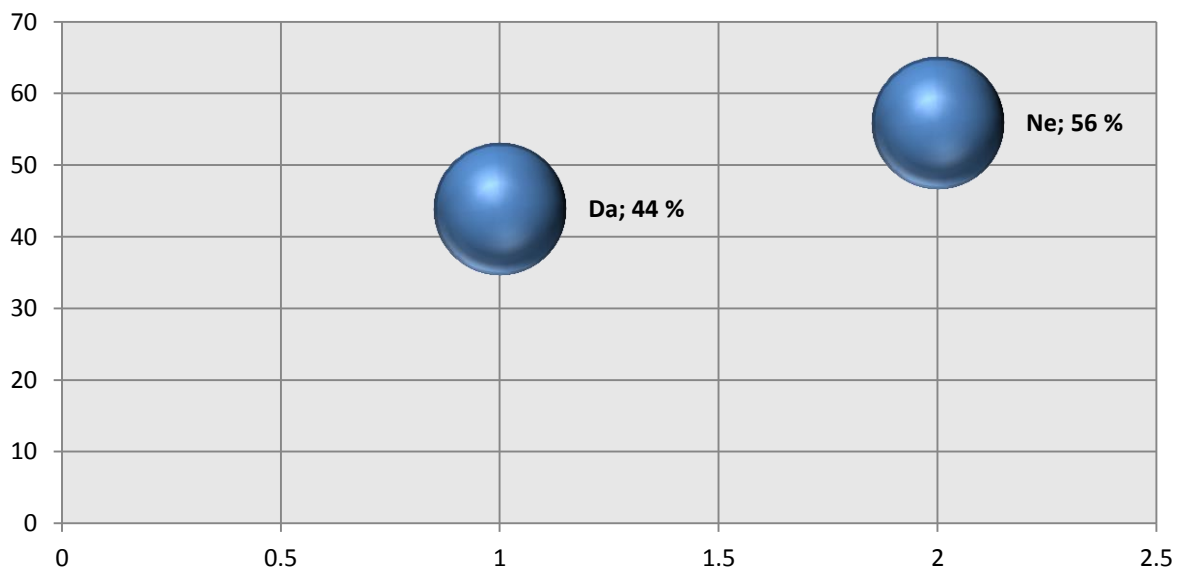
Ukupna prodaja 2015. u odnosu na 2014. (prognoza)

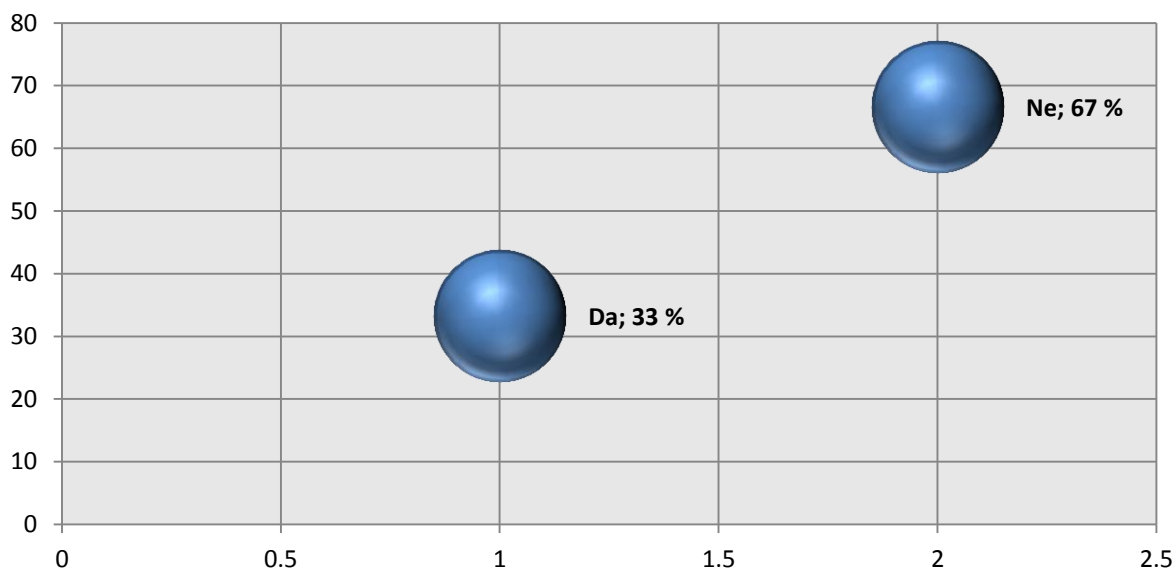
Ljudski potencijali - uposlenost

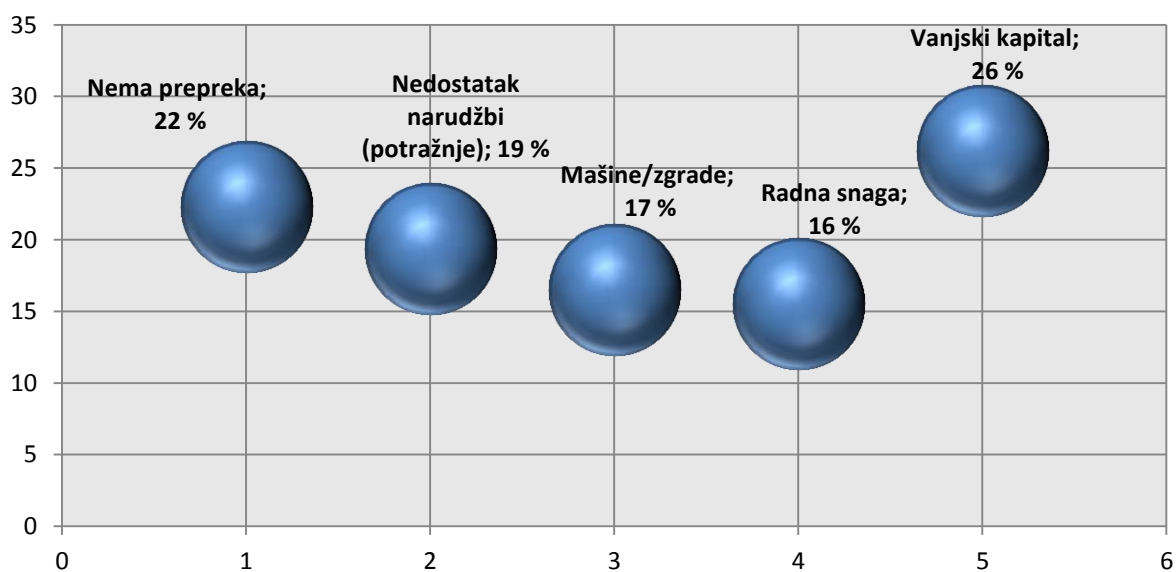
Nedostatak radne snage

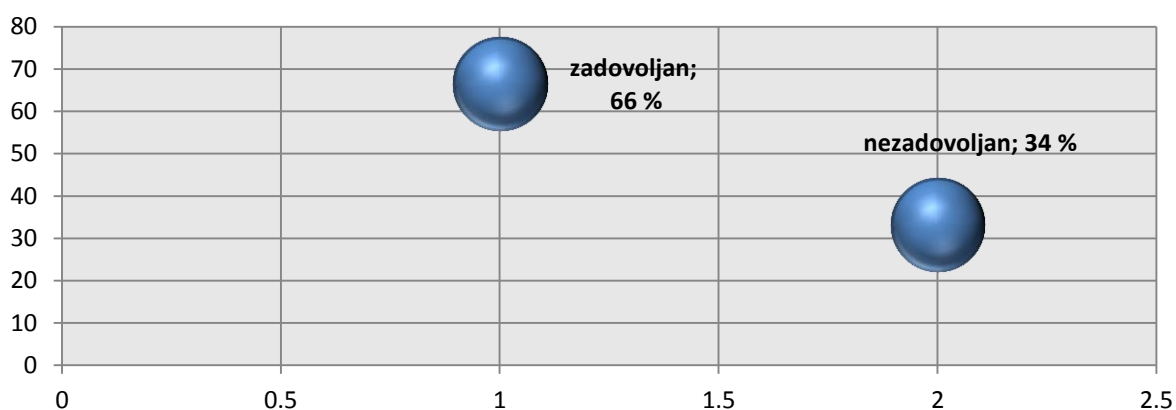
Korištenje kapaciteta - na dan vršenja ankete

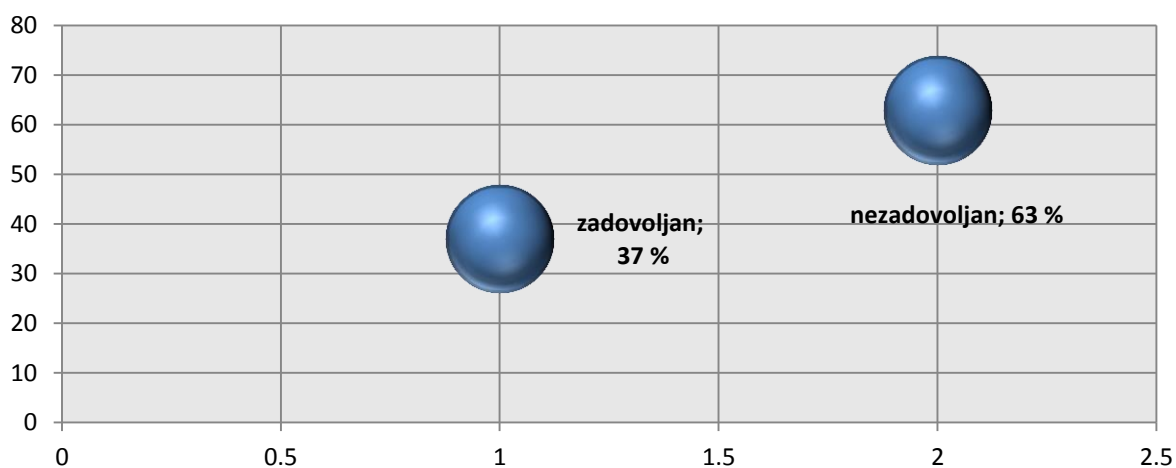
Najvažnije prepreke za rast

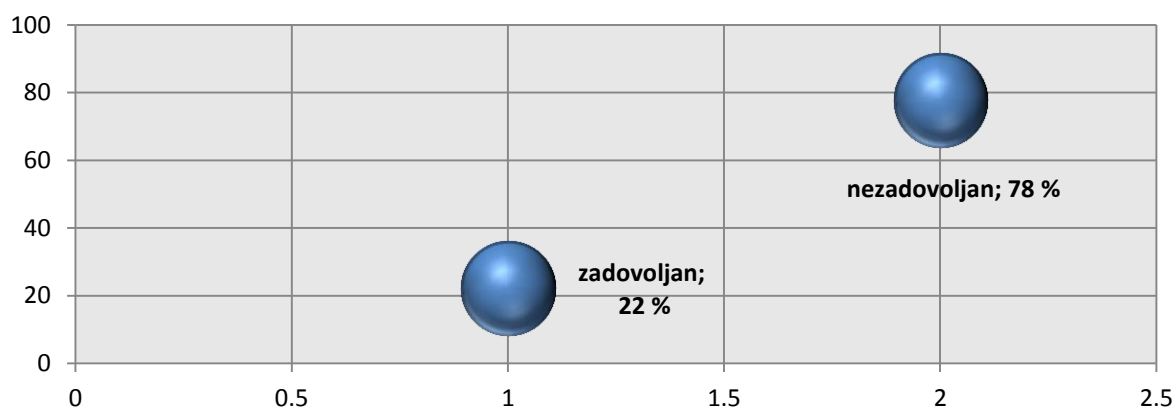
Dostupnost i infrastruktura

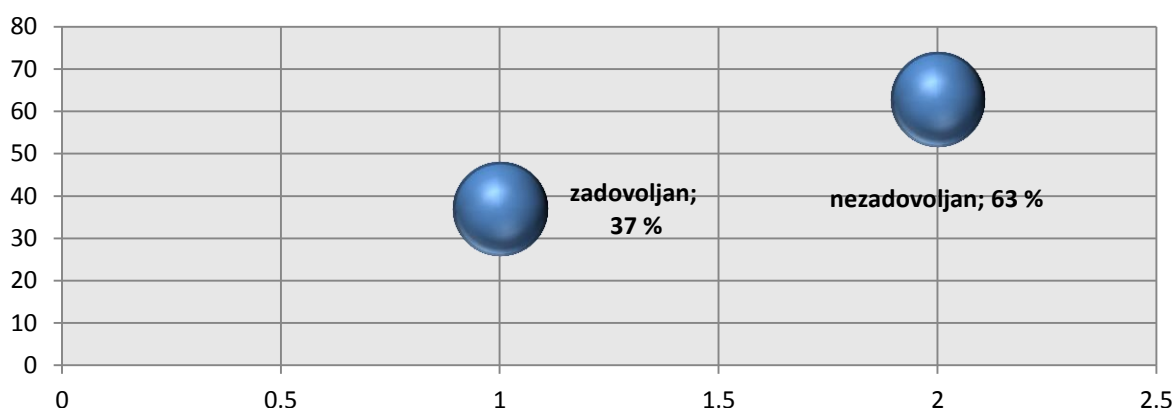
Razvijenost sektora

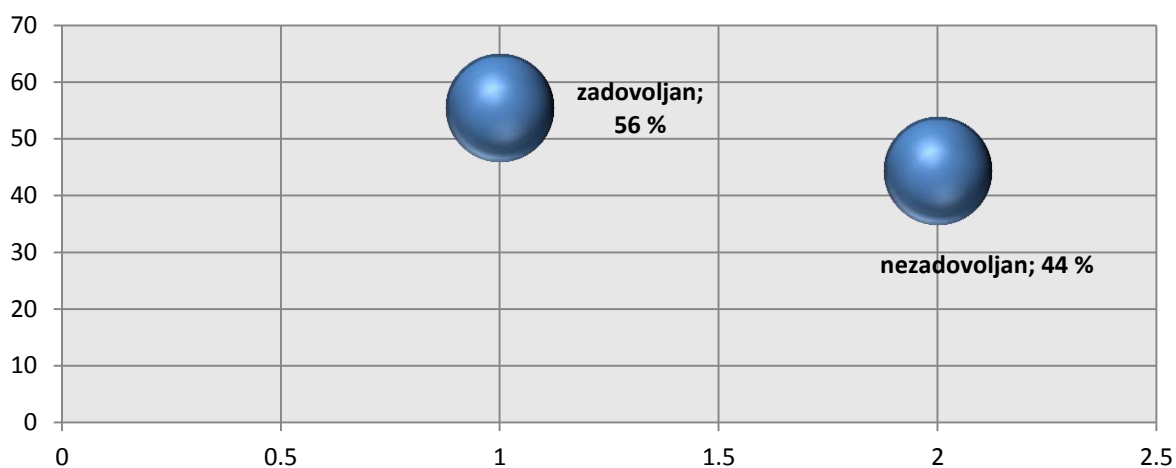
Ekonomsko i poslovno okruženje

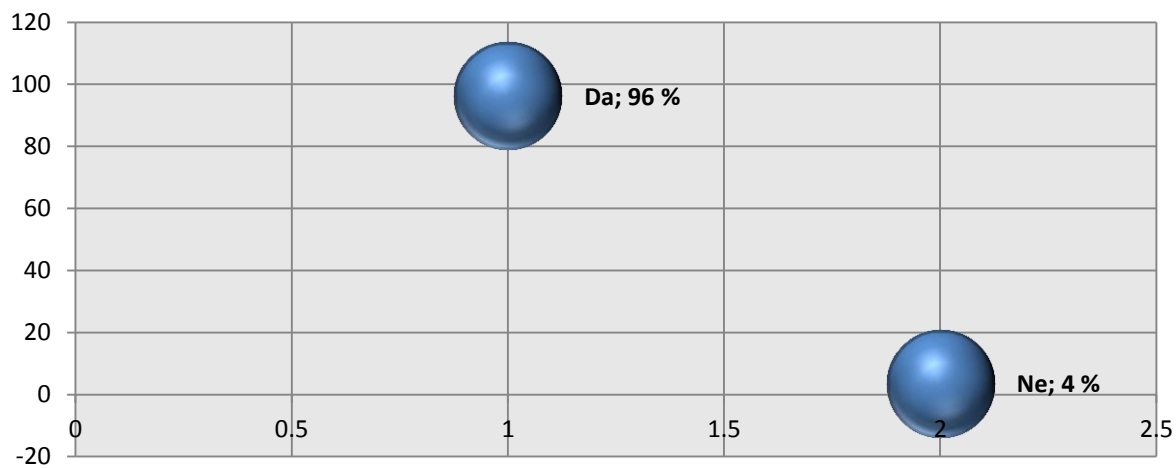
Mogućnost umrežavanja sa drugim sektorima

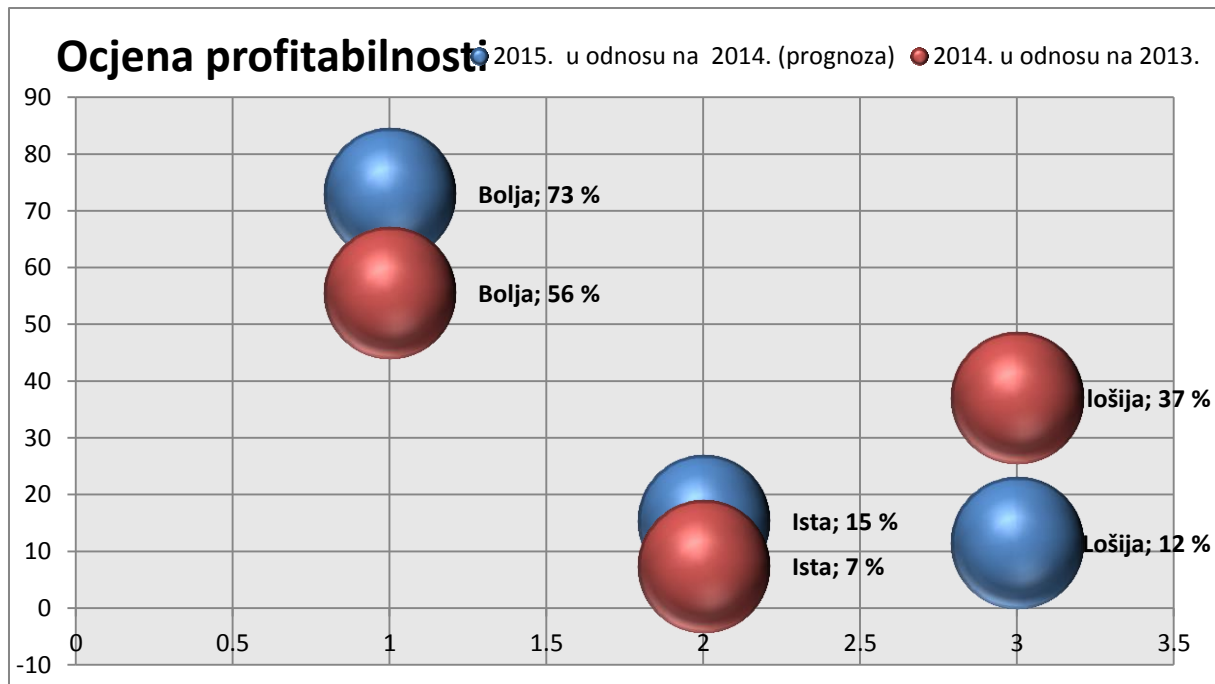

Marketing, promocija

Posjedujete li web stranicu

Kada su u pitanju procjene o ukupnim finansijskim rezultatima, primjetan je trend rasta o čemu govori i optimizam iskazan u pogledu rezultata u dolazećem periodu.

Prosječni broj uposlenih u preduzećima obuhvaćenim ovom anketom je 74 uposlena.

54 % anketiranih planira nova zapošljavanja, 42 % anketiranih smatra da će u narednom periodu imati isti broj uposlenika, dok 4 % anketiranih planira smanjenje broja uposlenika.

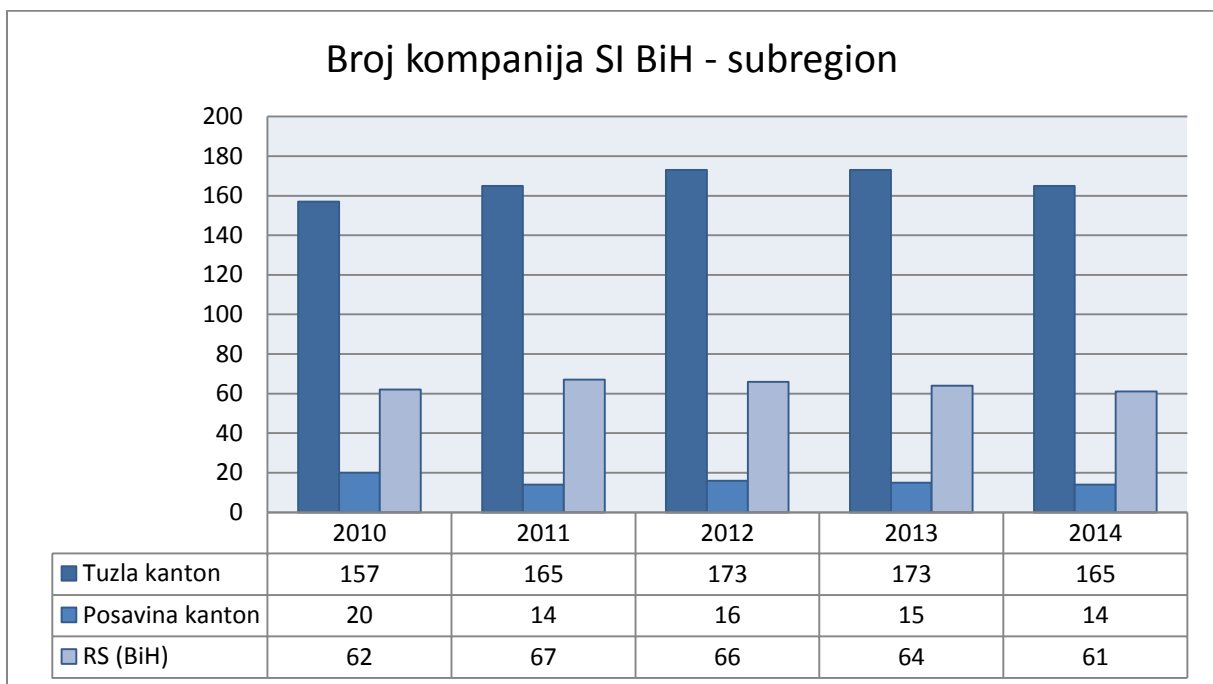
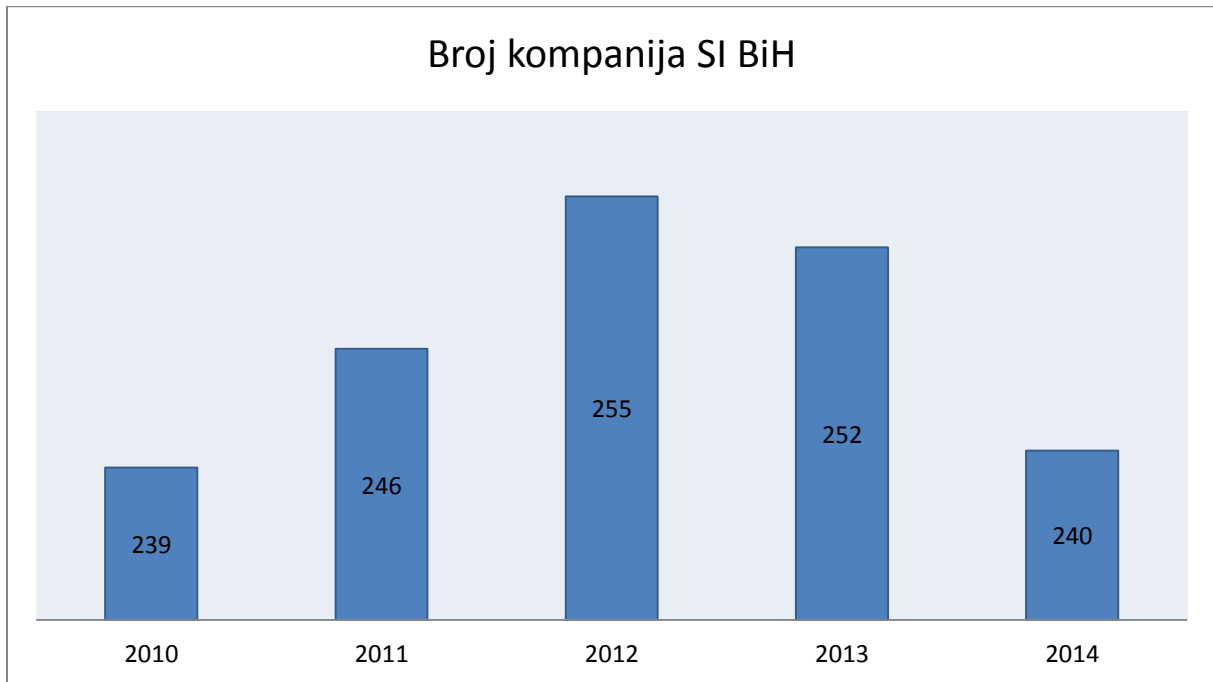
Primjetan je nedostatak viskokvalificiranog i srednje kvalificiranog kadra, prilagodjenog potrebama preduzeća koja usljed tog nedostatka vrlo često pribjegavaju internom doškolovanju i specijalizovanim treninzima što poskupljuje ukupne troškove poslovanja. Sistem obrazovanja nije prilagođen potrebama tržišta i primjetan je nedostatak komunikacije između njih.

Kako je i očekivano, najveći broj anketiranih preduzeća (77 %) ne koristi kapacitete u potpunosti, dok je prosječna iskorištenost kapaciteta vrlo visoka, 75,8 %.

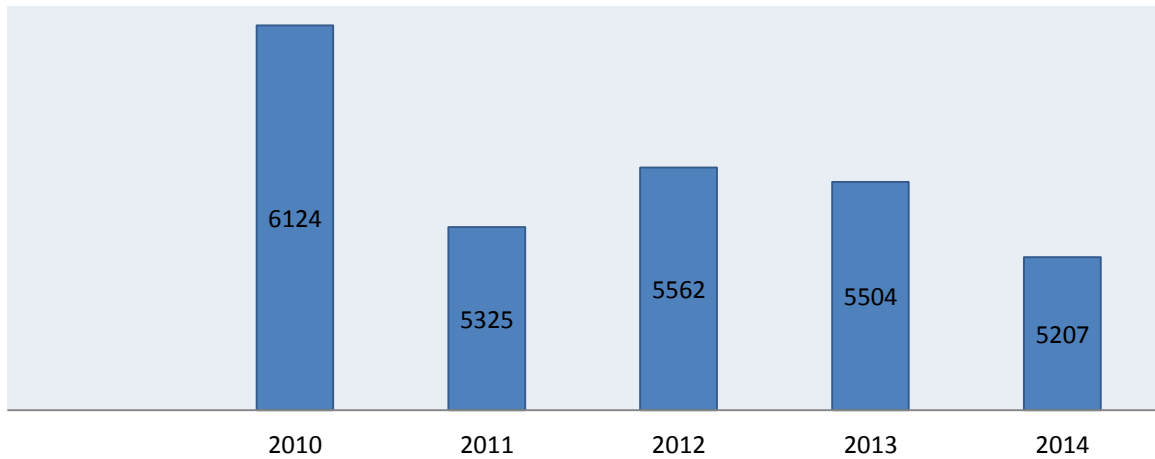
Pored standardnih pitanja, koja su obrađena kroz prikazane grafikone, pitali smo anketom obuhvaćena preduzeća i o njihovim planovima za investiranje u narednom periodu. Najveći broj anketiranih je odgovorio da planira nove investicione zahvate u narednom periodu, u velikoj veličini se te investicije odnose na nabavku novih mašina, dok pojedina preduzeća planiraju i izgradnju novih hala.

Prosječna vrijednost planiranih investicija iznosi 940 000 KM što je možda i najbolja potvrda optimizma i očekivanja još boljih poslovnih rezultata u narednom periodu.

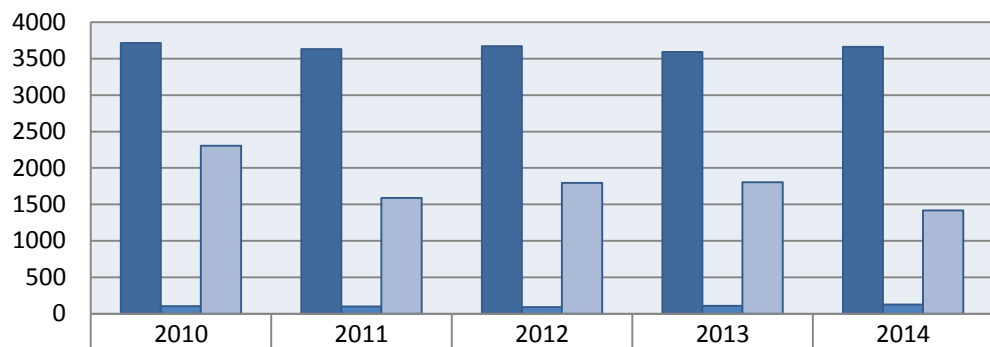
Statistički podaci koji se odnose na SI BiH

Ukupan broj zaposlenih SI BiH

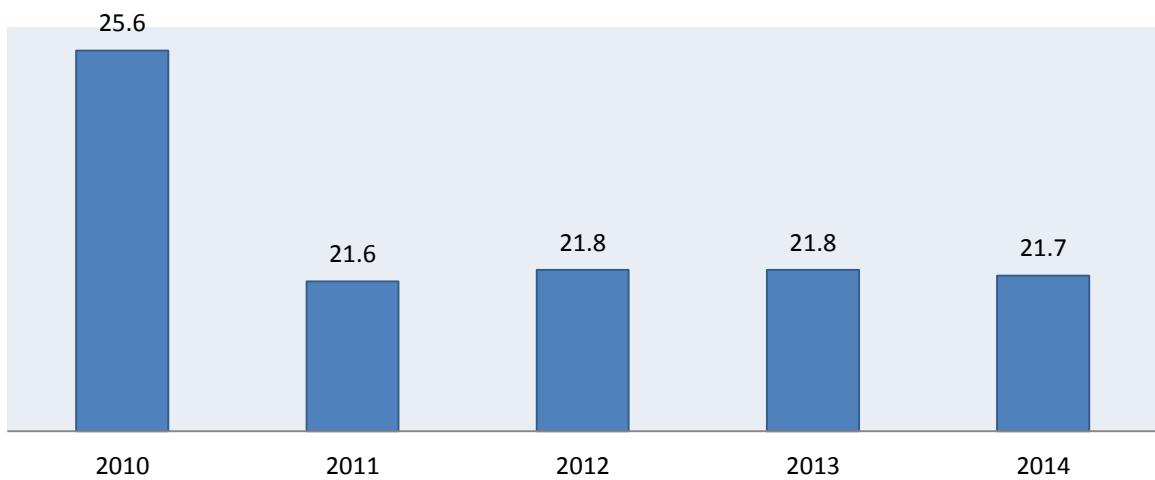

Ukupan broj zaposlenih SI BiH - subregion

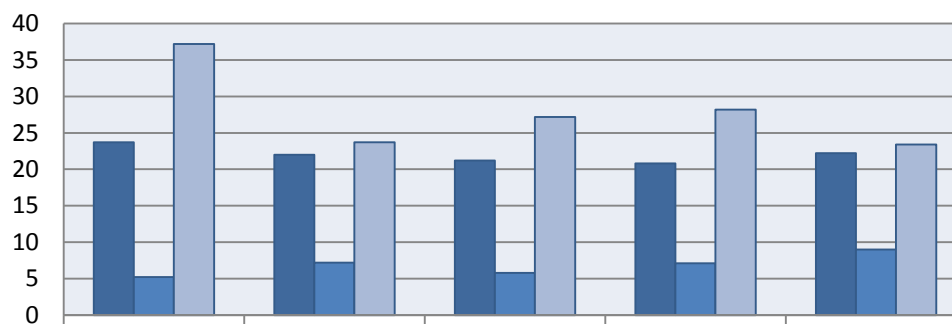

■ Tuzlanski kanton	3714	3633	3673	3592	3663
■ Posavska županija	103	101	93	107	126
■ RS (BiH)	2307	1591	1796	1805	1418

Prosječan broj zaposlenih SI BiH

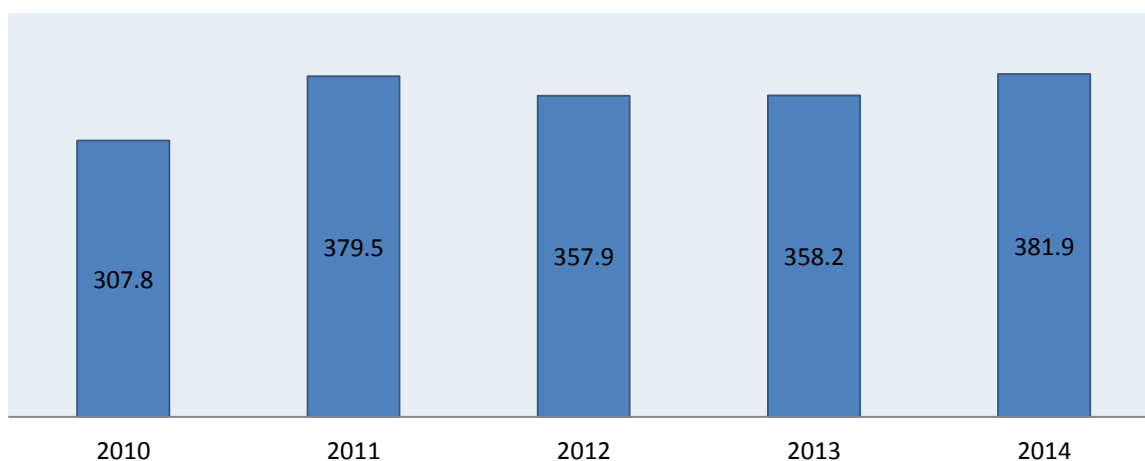

Prosječan broj zaposlenih SI BiH - subregion

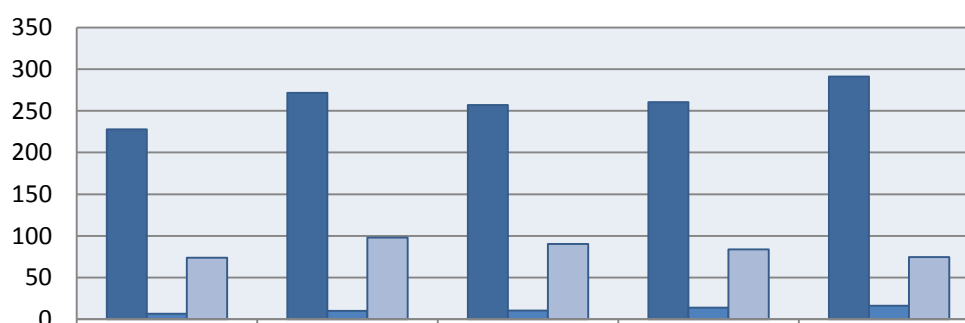

	2010	2011	2012	2013	2014
■ Tuzlanski kanton	23.7	22	21.2	20.8	22.2
■ Posavska županija	5.2	7.2	5.8	7.1	9
■ RS (BiH)	37.2	23.7	27.2	28.2	23.4

Ukupan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH

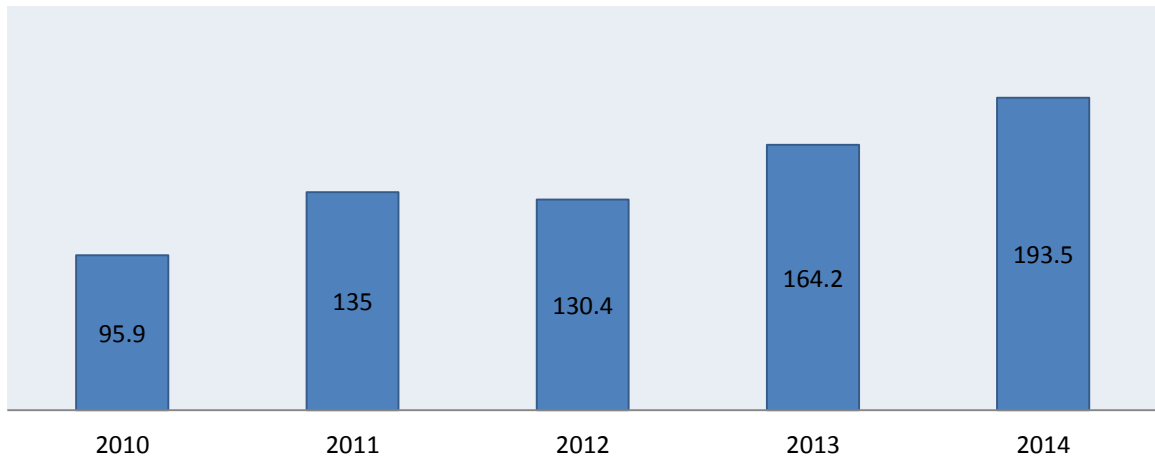

Ukupan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH - subregion

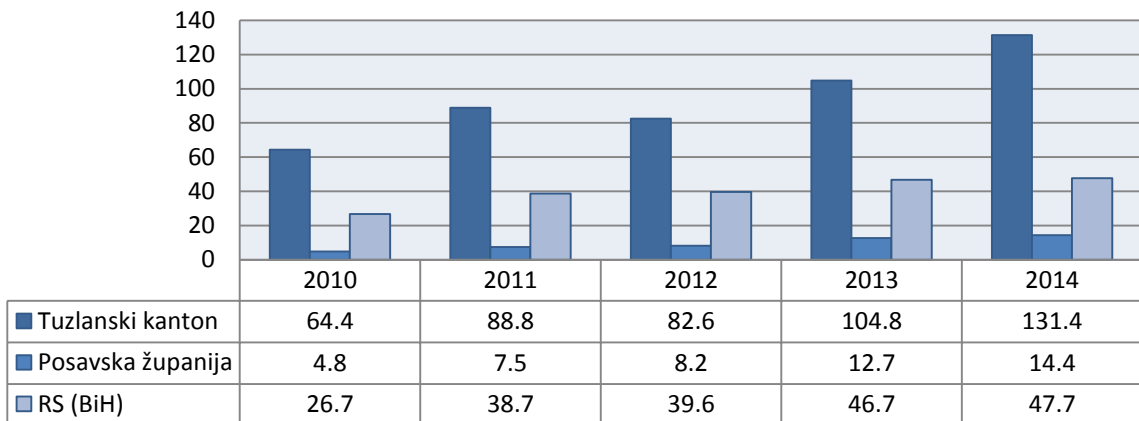

	2010	2011	2012	2013	2014
■ Tuzlanski kanton	227.9	271.8	257.1	260.6	291.2
■ Posavska županija	6.4	9.7	10.4	13.9	16.1
■ RS (BiH)	73.5	98	90.4	83.7	74.6

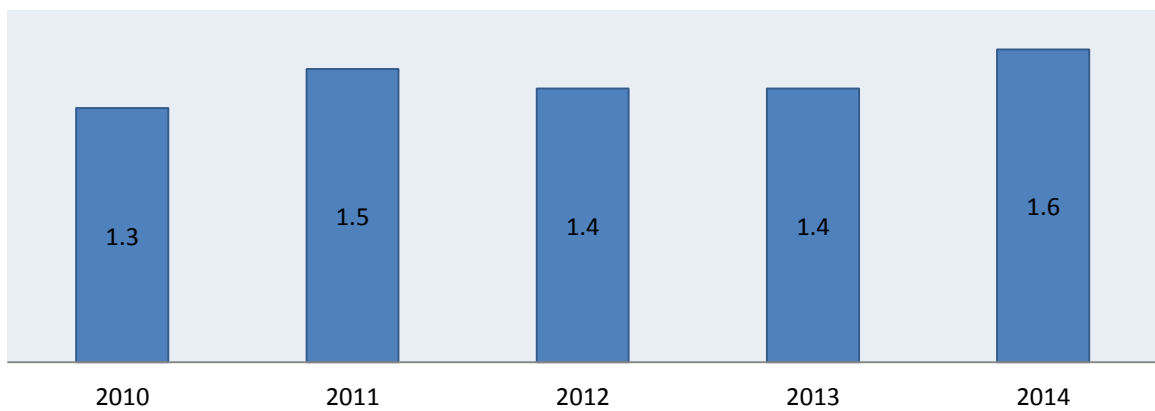
Prihod od izvoza (mil. KM) SI BiH

Prihod od izvoza (mil. KM) SI BiH - subregion

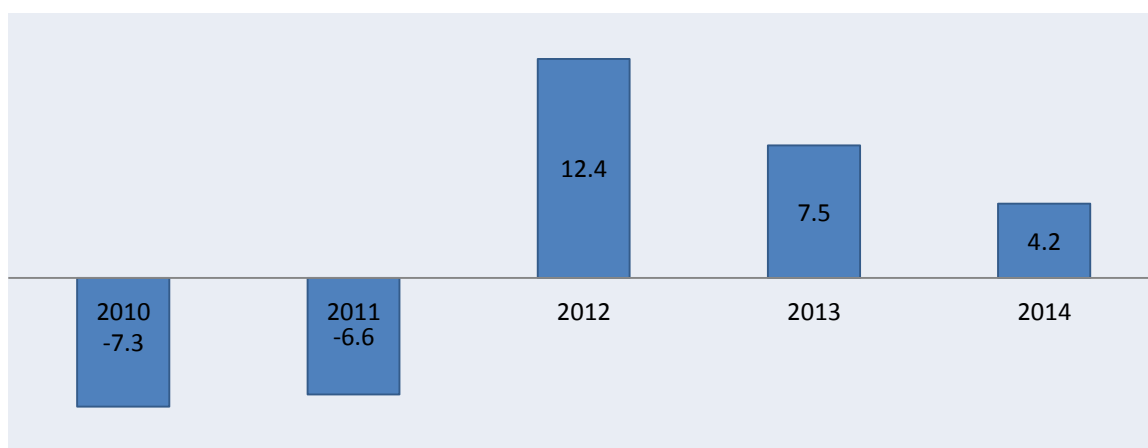
Prosječan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH

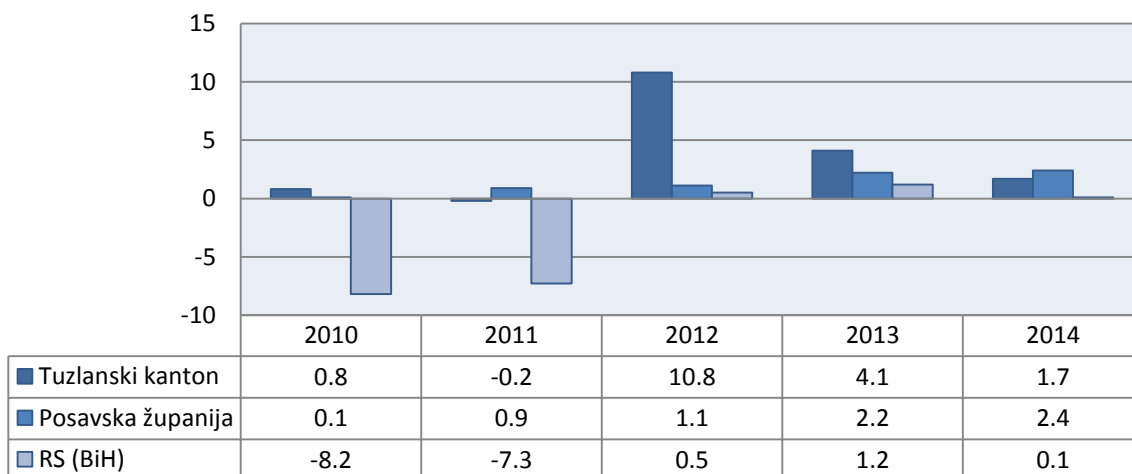
Prosječan prihod od prodaje (mil. KM) SI BiH - subregion

Ukupna dobit (mil. KM) SI BiH

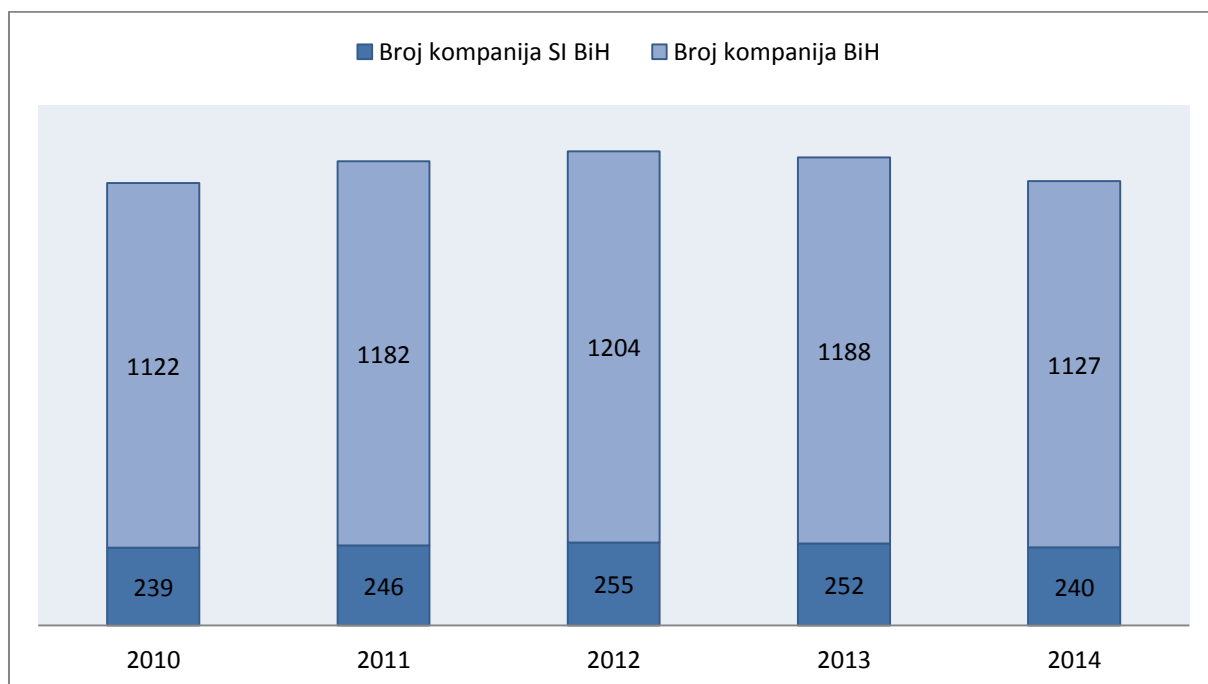
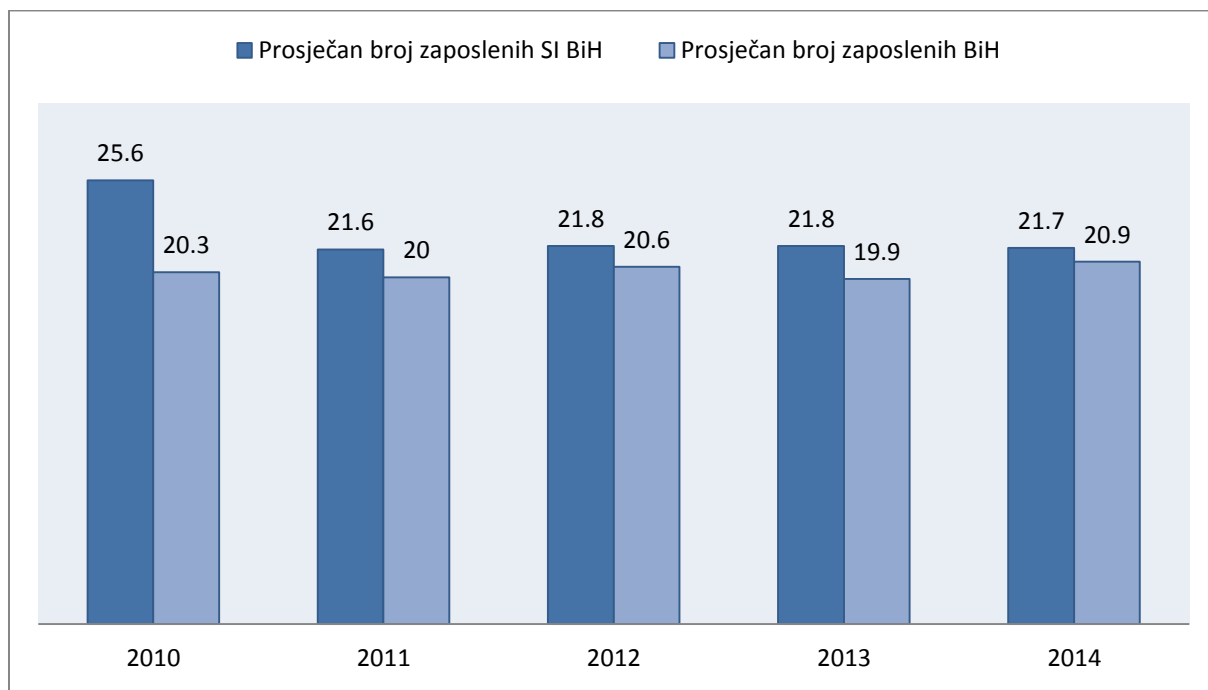

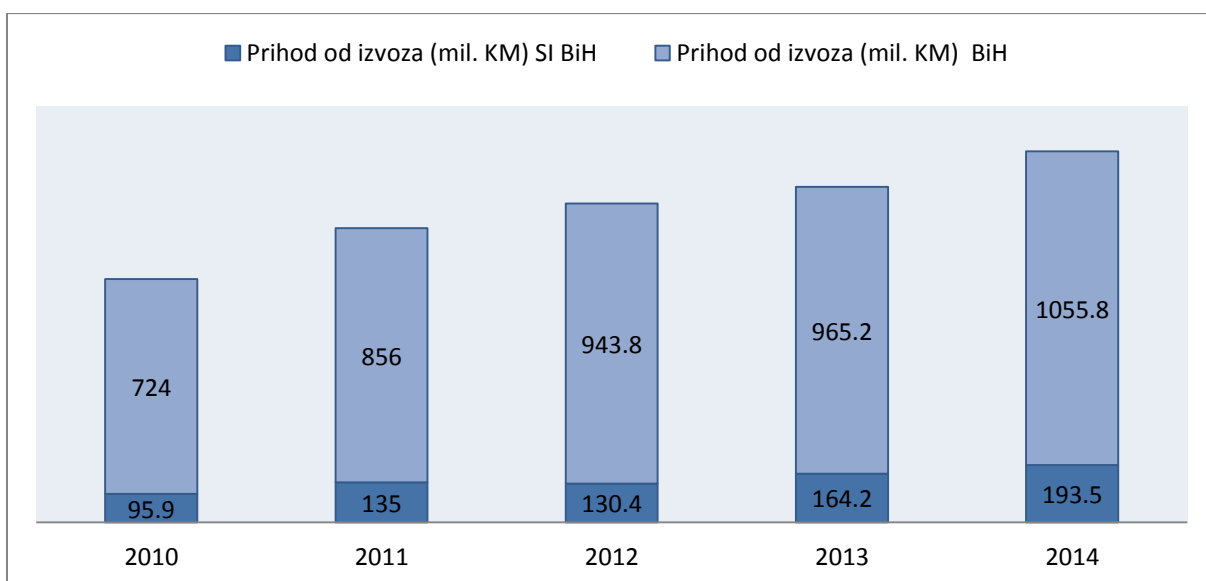
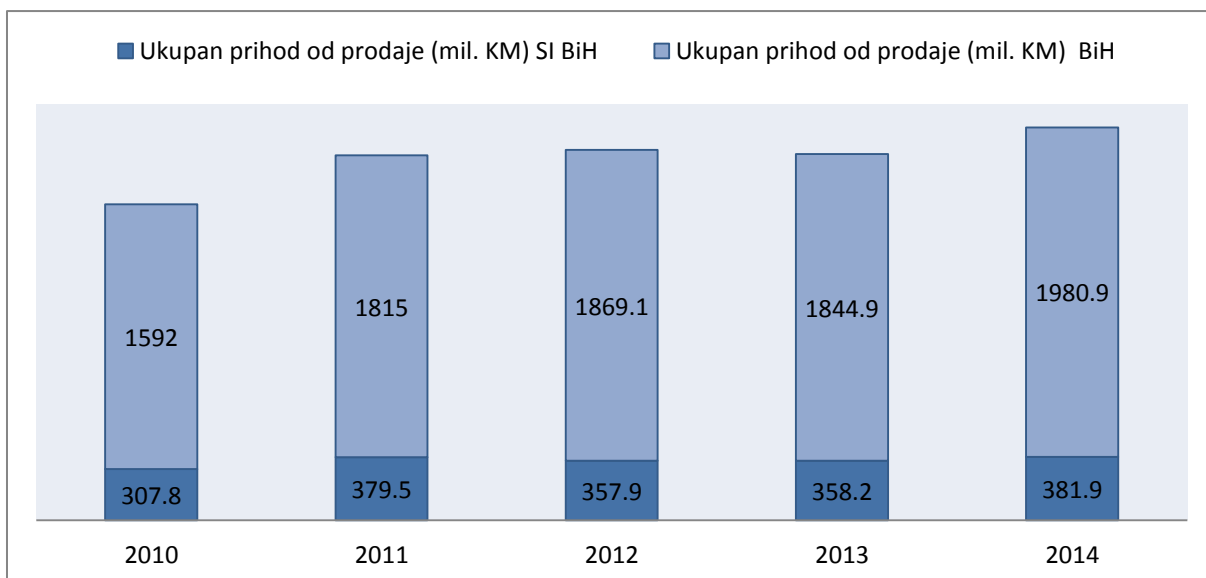
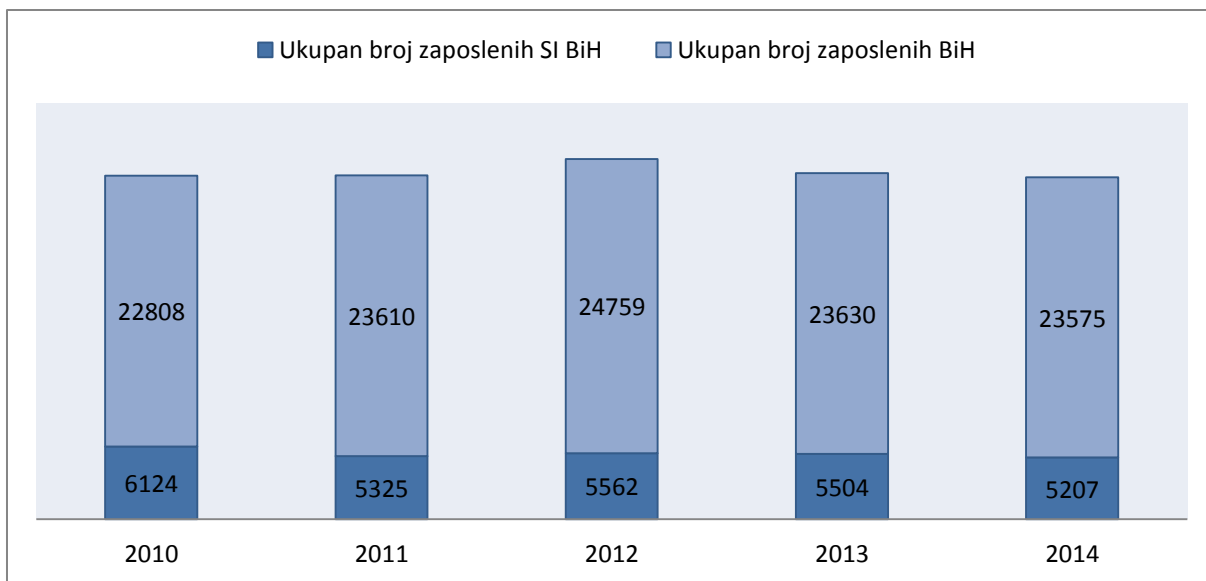
Ukupna dobit (mil. KM) SI BiH - subregion

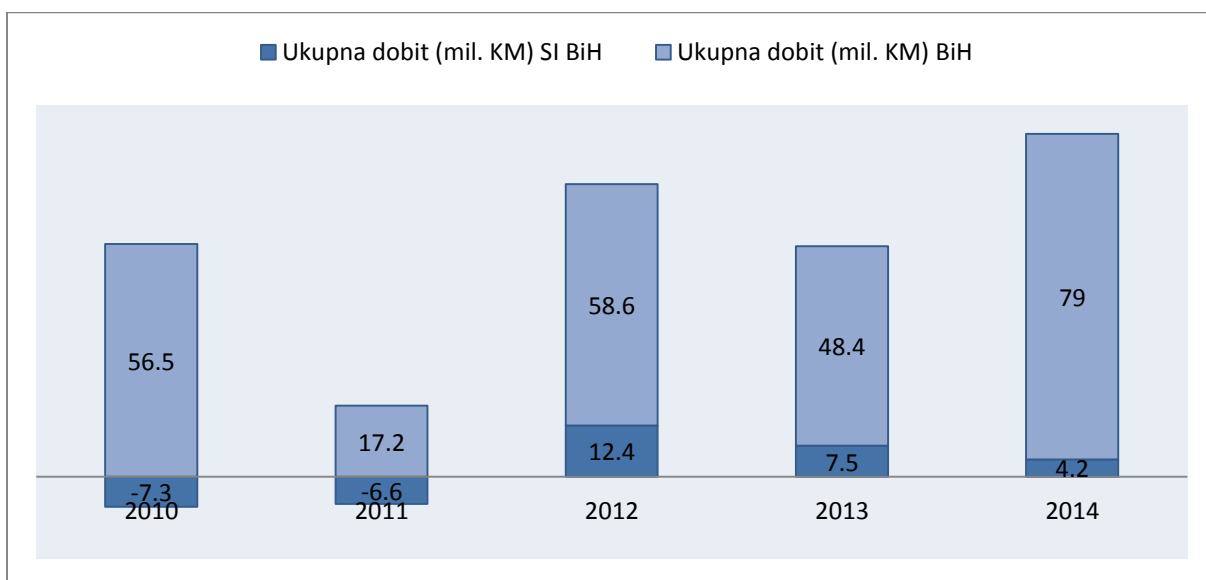
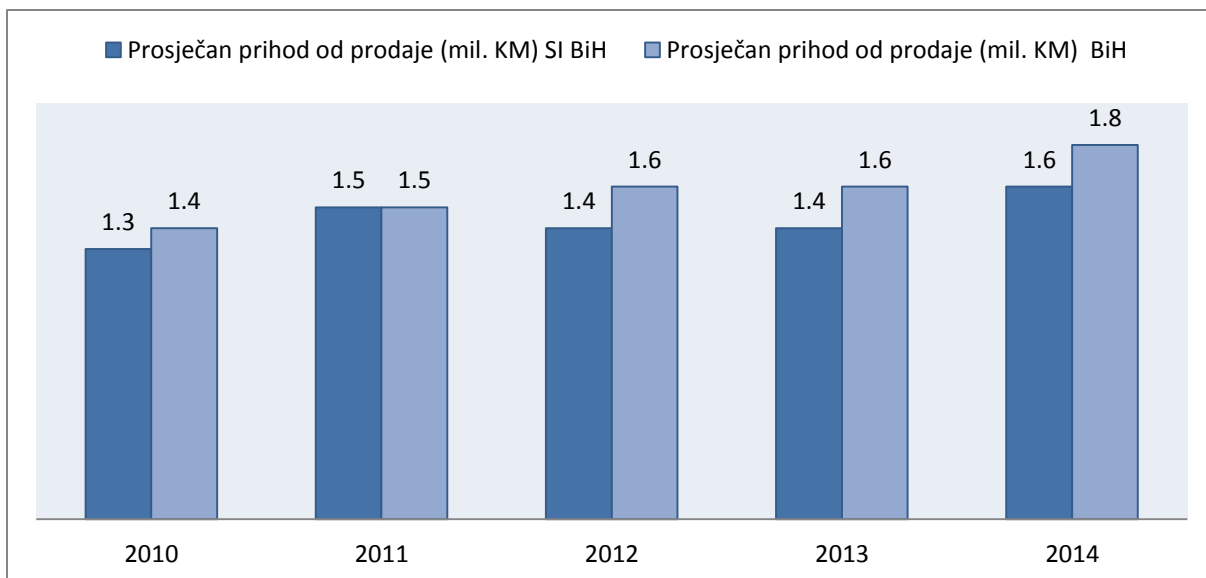

Uporedna analiza SI BiH / BiH

Da bi upotpunili sliku o stanju u razmatranim sektorima, u narednim redovima možete pronaći usporedbu stanja u ekonomskoj regiji SI BiH sa podacima za BiH.

Nauspješnije kompanije u BiH

Naziv kompanije		Prihod		
		2012	2013	2014
1	FEAL d.o.o ŠIROKI BRIJEG	100,085,307	100,529,699	98,395,798
2	IGMAN d.d. KONJIC	63,279,887	47,533,127	58,970,017
3	LAGER D.O.O. POSUŠJE	54,444,995	30,869,037	44,695,469
4	T T KABELI d.o.o. ŠIROKI BRIJEG	16,526,910	37,044,990	44,160,379
5	M I V I K O d.o.o. POSUŠJE	28,553,766	33,084,770	41,985,498
6	BEKTO-PRECISA D.O.O. GORAŽDE	41,270,794	42,945,526	40,453,699
7	KOLEKTOR BOSNA D.O.O. LAKTAŠI	26,549,176	30,369,208	32,687,106
8	TRGOVIR d.o.o. GRAČANICA	30,227,638	27,587,950	31,029,339
9	PRESAL EXTRUSION d.o.o. ŠIROKI BRIJEG	48,687,068	37,149,416	29,908,381
10	ITC ZENICA, D.O.O.	20,897,596	20,316,877	25,819,937
11	SCAI-ADAPTER D.O.O. BROAD	21,554,519	24,274,246	25,770,679
12	TMD GROUP d.o.o. GRADAČAC	0	17,772,101	25,488,541
13	A:D:STANDARD	17,965,002	26,346,631	24,984,690
14	ALFE-MI d.o.o. ŽIVINICE	18,980,819	21,044,822	23,585,199
15	METALEX DOO PRNJAVOR	22,167,735	21,716,245	23,240,267
16	GRAEWE TADIV d.o.o. Konjic	16,607,150	18,738,299	23,170,890
17	UNIS-TOK d.o.o. KALESIJA	17,338,353	20,260,268	22,631,556
18	ALTERNATIVA d.o.o. Sarajevo	14,904,702	18,904,441	22,252,050
19	FEMIS d.o.o. Posušje	22,260,161	21,683,744	21,466,229
20	PMP JELŠINGRAD - FMG A.D. GRADIŠKA	16,629,141	17,631,368	21,165,712

Najuspješnije kompanije u SI BiH

Naziv kompanije		Prihod		
		2012	2013	2014
1	TRGOVIR d.o.o. GRAČANICA	30,227,638	27,587,950	31,029,339
2	SCAI-ADAPTER D.O.O. BROD	21,554,519	24,274,246	25,770,679
3	TMD GROUP d.o.o. GRADAČAC	0	17,772,101	25,488,541
4	ALFE-MI d.o.o. ŽIVINICE	18,980,819	21,044,822	23,585,199
5	UNIS-TOK d.o.o. KALESIJA	17,338,353	20,260,268	22,631,556
6	INDEX d.o.o. GRAČANICA	10,757,226	13,470,946	15,283,637
7	ELCOM d.o.o. TUZLA	7,752,311	3,541,523	12,214,787
8	ELSTA MOSDORFER BOSNIA d.o.o. TUZLA	10,256,887	10,379,728	11,833,378
9	AD ZA PROIZ.I REMONT ORAO BIJELJINA	9,384,601	12,687,642	10,944,192
10	LAFAT KOMERC d.o.o. KALESIJA	4,236,490	6,671,592	8,732,263
11	EURO PROST d.o.o. GRAČANICA	6,717,447	6,524,281	6,921,312
12	BH MOTORS d.o.o. SREBRENİK	4,975,333	4,566,053	6,219,483
13	Coprotec Sistemi d.o.o. Orašje	4,543,485	4,943,775	6,017,209
14	KOVGRAD d.o.o. GRADAČAC	1,510,963	2,938,526	5,937,850
15	KOVAN M.I. d.o.o. GRAČANICA	4,648,312	6,195,930	5,897,656
16	TRAKTIONSSYSTEME BOSNIA d.o.o. TUZLA	4,145,967	5,009,021	5,791,087
17	PIMS ELEKTRO OPREMA d.o.o. Odžak	3,704,809	4,882,296	5,477,411
18	FABRIKA ZA POCINCAVANJED.O.O.SREBRENICA	5,636,193	5,550,904	5,149,426
19	TVORNICA TRANSPORTNIH UREĐAJA D.D. TUZLA	11,962,691	7,296,503	4,656,364
20	ALPAMM d.o.o. TUZLA	3,130,541	5,886,646	4,824,879